

Rapporten "Kulturskoleløftet — kulturskole for alle" - høring

Felles høringsuttalelse fra 4 kulturskoler i NEA-regionen i Sør-Trøndelag, Klæbu, Malvik, Selbu og Tydal.

Generelt om utvalgets arbeid:

Utgangspunktet for mandatet, pkt 4 i kulturløftet II, er kort og konsist, delt opp i tre målsettinger og seks virkemidler. Utvalget har svart konkret på noen av mandatets spørsmål men er vage og lite konkrete på andre punkter. Rapporten oppleves som ordrik, og kunne med fordel vært redusert i omfang.

Utvalget har tatt for seg målsettingene tilgjengelighet, kvalitet og pris. Av de virkemidlene som er nevnt i mandatet vil vi kommentere utvalgets behandling av noen av punktene.

Fra mandatet: "Dette skal sikres ved statlige stimuleringsmidler"

Stimuleringsmidler / Utviklingsmidler

Utvalget foreslår i sin rapport å skille mellom utviklingsmidler og stimuleringsmidler. Vi er ikke uenig i dette. Vi vil imidlertid poengtere at det etter vår mening bør etableres en forventning fra sentralt hold om

- **at det skal drives systematisk utviklingsarbeid i alle offentlige kulturskoler.**

Dette både som en stimulans til kulturskolene om å være i konstant utvikling, men også fordi tradisjonelt forskningsbasert utviklingsarbeid i forskningsinstitusjoner har klare begrensninger. De gode resultatene i kulturskolene som er oppnådd har erfaringsvis kommet fra godt, praktisk arbeid utført av virkelige lærere i virkelige undervisningssituasjoner. Det er derfor viktig å benytte tilskuddet til utviklingsarbeid i kulturskolene, slik at alle kulturskoler kan drive i gjennomsnitt ett utviklingsprosjekt hvert skoleår. Nåværende årlige tilskudd på 40 mill kroner kunne gitt ca 100 000 kroner til hver kulturskole hvert år. Dette er i mange tilfeller tilstrekkelig, i hvert fall i de små og mellomstore kulturskolene. Når det likevel bare er et fåtall kulturskoler som mottar slike midler, er det derfor også nødvendig å styre den interne fordelingen mellom kommunene i tillegg til å bevilge årlige utviklingsmidler.

Lederutvikling. Som et underpunkt har utvalget av uforståelige grunner tatt med en omfattende omtale av et bestemt lederkurs de har kjennskap til. Lederutvikling er viktig, men vi ser ingen grunn til at kulturskoleledere skal ha en annen type lederutdanning enn andre ledere.

Fra mandatet: "Utvikling av et mer omfattende kulturskoletilbud i tilknytning til SFO/skole skal utredes."

Kulturskole på dagtid.

Utvalget nevner at kulturskole i skoletida er etablert mange steder i landet, og anbefaler å bygge videre på dette. Vi er enig i dette.

Mange kulturskoler, særlig i landkommunene, har oppnådd konsensus blant foresatte, politikere og lokale skolemyndigheter om at slike ordninger er gode ordninger for alle parter, særlig for elevene, og derfor har etablert varige ordninger. Samtidig møter denne organiseringen av kulturskolen motstand i andre kommuner. Dette skyldes i stor grad ulike vurderinger av lovligheten av denne organiseringen. Dette må det ryddes opp i. Det kan ikke være slik at et lovpålagt skoletilbud drives på en måte som "kanskje er ulovlig" i år etter år. **De formelle juridiske vanskelighetene som enkelte peker på må løses, ved en presisering i lovs eller forskrifts form.**

Begrunnelse:

Undervisning i skoletida er etablert i mange kommuner. Dette hviler på flere forutsetninger, hvorav aksept fra alle berørte parter er det viktigste. Foresatte/elev, skole og kulturskole må ønske å etablerer slik undervisning for hver enkelt elev individuelt før det settes i verk. Tilbudet skal når som helst kunne avbrytes av eleven/foresatte.

En begrunnelse for undervisning i skoletida, der en elev forlater grunnskoleundervisningen for en kortere, ukentlig undervisningsøkt i kulturskolen, er å øke tilgjengeligheten til kulturskolens tilbud. Ikke minst i landkommunene, der avstanden mellom elevens bosted og skolen gjør undervisning på kveldstid til et dårlig alternativ. Samtidig minskes sjansen for kollisjon med positive fritidstilbud som idrett, skolekorps, og uorganiserte aktiviteter etter skoletid. For grunnskolen kan ordningen vurderes som positiv også for skolen, ved at kulturskoleundervisningen knyttes tettere til skolens øvrige undervisning. Formelt kan ordningen begrunnes med at kulturskolens fagtilbud overlapper grunnskolens læreplan i kunstfag, og oppfyller denne delvis eller fullt ut. Kulturskolens undervisning kan derfor vurderes å svare til grunnskolens undervisning i kunstfag eller være bedre. Dagens skolehverdag er likevel så fleksibel at det fullt ut kan aksepteres fleksibilitet på elevnivå innen dette fagområdet.

Utvalget kommenterer flere steder at undervisning i skoletida ikke bør begrenses til SFO. Vi mener denne presiseringen er unødvendig, da både Kulturløftet II og mandatet klart peker på samarbeid kulturskole - grunnskole som et tema som skal berøres, uten å begrense det til SFO-ordningen.

Fra mandatet: "Det skal legges til rette for synliggjøring av kulturskolen.....".

Synliggjøring av kulturskolen.

Utvalget har etter vår mening ikke svart utfyllende på mandatets utfordring. Vi mener kulturskolens oppgave må være å produsere (synlig) kultur, og deretter invitere offentligheten til å ta imot og kommentere /respondere på denne kulturen.

Kulturløftet nevner synliggjøring av kulturskolene som et eget punkt. Dette må forstås slik at kulturskolene må bli mer synlige enn i dag. Vi følger kulturløftet II fullt ut i tankegangen. 100 000 elever og 6 000 profesjonelle lærere bør oppnå større synlighet i det offentlige rom enn i dag. Det later ikke til at utvalget har sett kulturløftets poeng fullt, og nøyer seg med å henvise til den synligheten som allerede eksisterer.

Vi savner en analyse av hva som menes med synlighet, og en strategi for å oppnå økt synlighet.

Synlighet: Synlighet i massemedia er omtale i lokalaviser, riksaviser, nettaviser, nettsteder, ukepresse, barne- og ungdomsmagasiner, tvkanaler, radiokanaler. I tillegg kommer synlighet i sosiale medier. Synlighet i offentlig virksomhet både organisatorisk og politisk. Synlighet i skolehverdagen. Synlighet i kulturlivet.

Strategier: Det vil kreve ulike strategier for å oppnå synlighet i ulike sammenhenger. Det viktigste er likevel at kulturskolen selv ønsker synlighet. Det vil måtte medføre at kulturskolens virksomhet rettes mot mest mulig offentliggjøring, slik at det stilles interne krav om at kulturskolen skal være en produsent av kultur. Dette vil i så fall få betydning for innholdet i kulturskolen, og medføre endringer i undervisningsformer og undervisningsmetoder. Det må åpnes for innsyn i virksomheten, og kulturskolen må invitere til debatt om innhold og form, invitere til kritikk og forslag til forbedringer. Alt dette vil øke interessen for kulturskolen som skoleslag, og må komme i tillegg til dagens verdifulle aktivitet der kulturskolenes konserter og forestillinger mottar anerkjennelse fra mange.

Kulturskolene selv må ha hovedansvar for å være synlige, men en felles organisasjon som Norsk kulturskoleråd må opplagt ha et koordinerende ansvar på dette feltet.

Fra mandatet: "Det skal legges til rette for og for talentutvikling."

Talentutvikling, kritisk kommentar til hvordan begrepet er behandlet i kulturskoleutvalgets rapport.

Hovedkommentar:

A) Mandatets formuleringer bør ikke forstås som eksplisitt rettet mot begrepet talentutvikling. Kulturskoletilbudet kan i seg selv oppfattes som individuelt rettet talentutvikling i mange kulturskoler. Derfor må også undervisningstilbud som ikke nødvendigvis er progressivt lagt opp tenkes inkludert i kulturskolen, til glede for barn og unge som har små ambisjoner og kun vil oppleve å delta i en populær aktivitet sammen andre. Det bør være plass til slike barn i kulturskolen. Dette poenget er i liten grad oppfattet av utvalget, og er ikke behandlet inngående.

B) Samtidig er utvikling av særlig talentfull ungdom selvsagt viktig i kulturskolen. Et utvalg musikk talenter vil ha behov for spesialundervisning av spesialpedagoger. Et stort antall musikk talenter, kanskje et flertall, har imidlertid andre typer behov for å utvikle sitt talent. Noe av det viktigste for dem er å kunne delta i, lære og få inspirasjon i et praktiserende musikk miljø. Ulike

bandsammensetninger der musikk talentet kan være med å musisere sammen andre dyktige musikere er ypperlig talentutvikling for disse. Viktig er også undervisning i teorifag som gehørutvikling og musikkorientering. Talenter i andre kunstfag vil ha behov for liknende oppfølging. Dette har som konsekvens at kulturskolene må prioritere samspillundervisningen, og prioritere å skape arenaer der de dyktigste talentene kan få utvikle seg.

Begrunnelse for dette synspunktet:

Begrepene "talent" og "talentutvikling" har utvalget behandlet i en tradisjonell og snever betydning. Utvalget har blikket rettet mest mot klassisk musikk talentutvikling innen klassisk musikkgenre, av den typen talenter som ofte løftes frem i musikkkonkurranser, "talentiader" på TV og liknende. Slike talenter har stått frem som begavete musikalske individualister i mange år. Det finnes en rik tradisjon for å ta vare på disse ved ulike former for spesialundervisning av spesialiserte musikkpedagoger. I Norge gis slike tilbud ved lørdagsskoler ved noen kulturskoler, Barrat Dues musikk institutt, Norges musikkhøgskole og andre.

Innen andre musikkgenre foregår talentutviklingen på andre måter. Innen pop, rock- og jazzgenrene er talentutviklingen mer prosess-styrt ved at talentene heller tas med i musisering sammen likesinnete i ulike bandsammenhenger. Også innen folkemusikk er det mer tradisjon for spellemannstreff og praktisk utøvelse som talentutvikling. En må derfor fokusere mer på tilrettelegging for disse musikk talentene, og mindre på spilletimer med profilert lærer.

Tilrettelegging gjøres ved å skape arenaer der disse talentene kan utfolde seg, utvikle seg og lære. I kulturskolen kan en legge til rette for bandsammenslutninger både med og uten lærer, og med øvingslokaliteter og utstyr for dem. Dessuten må kulturskolen stadig etterspørre resultater fra disse bandsammenslutningene, og bidra med inspirasjon og stimulere til egeninnsats. Kulturskolene må produsere kultur, og involvere talentene i krevende sammenhenger. Eksempler kan være samarbeid med lokale rockescener, jazzklubber, spellemannsmiljøer, involvere elever ved musikkteateroppsetninger, skaffe dem underholdningsoppgaver, arrangere konserter, undervise i låtskriving og opptaksteknikk, bestille ny musikk og musikkarrangementer fra dem og liknende.

Disse talentene har også behov for langt mer omfattende teoriundervisning enn grunnskolen kan gi. Gehørundervisning på høyt nivå er sentralt for unge musikk talenter, og generell kunstorientering er også viktig. Dette kan kulturskolene gi ved tradisjonell klasseromsundervisning, studieturer og ved å bidra til å utvikle egnede digitale læreprogram. For talenter i visuell kunst kan kulturskolen samarbeide med lokale kunstgalleri, eller starte eget galleri, i tillegg til å kreve synlige produkter av elevene. For talenter innen andre kunstarter kan liknende krav stilles og tilrettelegging foretas.

NEA støtter forøvrig følgende forslag fra utvalgets rapport:

- *det innføres kompetansekriterier for å undervise i estetiske fag som i andre fag i skoleverket.*

10. februar 2011, NEA-regionen i Sør-Trøndelag - Gudrun Engan Tronsaune (Klæbu kulturskole), Anna Irene Brautaset, Tove Bakken (Malvik kulturskole), Frode Fredriksen (Selbu kulturskole) , Merle Svare (Tydal kulturskole).